

Er ref: 2020/1011

Skogsstyrelsen
registrator@skogsstyrelsen.se
bert.krekula@skogsstyrelsen.se.Vår ref: R:2021-32
Karin Tormalm

karin.tormalm@skogsindustrierna.se

Yttrande över Förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen

Sammanfattning

- Skogsindustrierna är positiva till flera av förslagen, men menar att de sammantaget inte i tillräcklig utsträckning möjliggör de produktionshöjande åtgärder som föreslås i rapporten "Skogsskötsel med nya möjligheter". Därmed bidrar förslagen inte heller till regeringens ambition om en växande bioekonomi på det sätt som en aktiv skogsskötsel för hög tillväxt och vitala skogar skulle kunna göra.
- Vissa förslag uppfattas som en sänkt ambitionsnivå vad gäller skogsproduktion, till exempel krav för tillräckligt antal huvudplantor, eller tid för att nå tillfredsställande plantuppslag vid naturlig föryngring.
- Begräsning i årlig areal föryngrad med contortatall bedöms inte längre som relevant och att bestämmelsen bör i stället gälla reglering av expansion av areal med främmande trädslag.
- Nuvarande begräsningar i användning av vegetativt förökat material bör omprövas för att möjliggöra en ökad användning av sådant föryngringsmaterial.
- Ransoneringsreglerna bör ses över för att säkerställa att omloppstider harmonierar med faktisk tillåten avverkningsålder och så att LSÅ blir samma vid samma SI, i hela landet.
- Användningen av värdeord, till exempel "värdefulla" bör användas med försiktighet, eller förtydligas.
- En översyn av rekommendationer för skogsgödsling bör göras för att möjliggöra ökad skogsgödsling.

Specifika synpunkter

2 kapitlet. Anläggning av skog på produktiv skogsmark

Förslaget att ha samma krav på lägsta plantantal för gran och tall på samma ståndort tillstyrks, men kravet bör inte sänkas så pass mycket som förslaget innebär. Genomförs förändringen kommer det att ha negativa effekter för den långsiktiga skogsproduktionen.

Luckighet (andel nollytor) är ofta ett bättre mått på ett bestånds framtida skogsproduktion än antal stammar per hektar. Om förslaget att kravet på högsta tillåtna andel nollytor tas bort bör ett annat jämnhetskrav införas. I allmänna råden (kap 2:5) sägs att plantorna ska vara i huvudsak jämnt fördelade över arealen. Samtidigt stryks allmänna rådet i 13§. Det innebär en osäkerhet vad som krävs i jämnhet. En

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarufillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetsgivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation. Skogsindustrin sysselsätter närmare 100 000 personer och exporterade för 145 miljarder kronor 2020.

möjlighet skulle vara att bestämmelsen istället gäller plantor *inom* ett hektar. En motsvarande bestämmelse finns idag för (tillvaratagande av) skadad skog

Förslaget att ersätta senaste tidpunkt för hjälpplantering med täthetskrav på skog som passerat 1.3 meters höjd tillstyrks. Reglerna bör dock kompletteras med ett allmänt råd om en tidig återväxtkontroll. Om kontrollen utförs först när plantorna är 1,3 m, kommer kompletterande föryngringsinsatser genomföras för sent. . Det medför ökade föryngringsproblem och produktionsbortfall. Om objekten måste planteras om kan föryngringssvårigheter uppstå genom tex. vegetationskonkurrens och medföra en långsammare plantutveckling eftersom hyggeseffekten passerat ("the assart effect").

Förslaget om att en avtrappning av krav på antal huvudstammar ska ske långsammare och vara lägre än vad som nu tillåts, tillstyrks. Det bör dock införas någon form av urkoppling eller dispensmöjlighet avseende trädslag, för händelser som markägaren inte har rådighet över, tex. upprepad viltbetning i tallföryngringar på torr mark.

Förslaget att inhemska träarter anges i en bilaga till ett nytt allmänt råd till 9 § skogsvårdsförordningen tillstyrks, men getapel bör läggas till listan. Detta eftersom getapel anges som exempel på träd som ska lämnas vid avverkning. (Allmänna råd till 7 kap. 8 §)

Förslaget om längre tid för tillfredställande plantuppslag vid naturlig föryngring i södra Sverige avstyrks. Sju år är en mycket lång tid från avverkning till föryngring. Om så lång tid krävs för att nå tillfredställande plantuppslag är naturlig föryngring sannolikt inte lämplig föryngringsmetod. Förslaget för norra Sverige är en skärpning, men får ändå anses vara så lång tid att valet av föryngringsmetod bör ifrågasättas.

Förslaget att ange begränsningar för contortatall i höjdlägen i norra Svealand och Norrland är relevant, men den del av de allmänna råden som begränsar den total arealen som kan föryngras med contortatall bör omprövas för att beakta nettoförändringar på grund av avverkning. Contortabestånd som skördas kommer i vissa fall föryngras på nytt med contortatall. Alltså kommer arealen skogsodling med contortatall sannolikt att öka de närmaste decennierna för att behålla en konstant areal contortatall. Vid en översyn av lagkonstruktionen, kan till exempel en maximal ökning av arealen contortatall i landet under viss period övervägas. Ett sådant förfaringsätt skulle även hantera behov av återplantering av contortatall vid storskaliga skogsskador, exempelvis storm.

Övriga synpunkter kapitel 2 – avseende vegetativt förökat skogsodlingsmaterial

Nuvarande begränsning, (max 5 % av den produktiva skogsmarken eller max 20 ha) av areal som kan föryngras med vegetativt förökat material bör omprövas för att möjliggöra en ökad användning av sådant föryngringsmaterial. Detta är en viktig möjlighet för att nå ökad produktion, ökad kvalitet, högre resistens mot skadegörare och medger fler valmöjligheter för skogsägaren att anpassa skogen till framtida klimatförändringar. Alltför begränsande regler kan verka hindrande på skogsägarnas vilja till investeringar och att bedriva utvecklingsarbete inom tillämpad skoglig växtfysiologi och genetik.

3 kapitlet. Avverkning av skog på produktiv skogsmark och åtgärder på skogliga impediment

Förslaget att stryka värdeordet "värdefulla" ur 3 kap. 2 d tillstyrks, men det finns fortsatt ett behov av att beskriva vilken typ av kulturmiljöer som ska skyddas, förstärkas eller återskapas.

Ransoneringsreglerna i 3 kap §10, inkluderar bonitetsrelaterad omloppstid som får anses höga i förhållande till faktiska planerade åldrar för avverkning av kulturskog. Ransoneringsbestämmelserna

riskerar därmed att bli alltför begränsande. Omloppstiderna i bilaga 2, tabell 7 bör sänkas för att bättre harmoniera mot tillåten avverkningsålder i tabellerna 4 och 5. Därutöver bör tabell 5 strykas, så att LSÅ blir samma vid samma SI, i hela landet. Det finns inga logiska skäl till att skog som växer lika ska behandlas olika beroende på var i landet den växer. En sådan förenkling skulle ge en större flexibilitet i val av bestånd att avverka.

4 kapitlet. Krav på tillstånd till avverkning mm i fjällnära skog och samråd inom renskötelsns året-runt-marker

Förslag till omformulerad föreskrift om vad ansökan om tillstånd eller anmälan om avverkning ska innehålla tillstyrks i sak, men bör omformuleras för att inte bli dubblerad: *Till ansökan om avverkningstillstånd eller anmälan om avverkning inom renskötelsns året-runt-marker ska, där berörda samebyar ska beredas tillfälle till samråd, dokumentation bifogas om att bredning skett på sätt som anges i andra stycket.*

Den del av förslag till allmänna råd som anger att båda parterna ska godkänna dokumentationen är för långgående och bör formuleras på följande sätt: *Dokumentationen av samrådet ska kommuniceras och förekommande motstående synpunkter på det ska noteras för varje avverkningsärende.*

7 kapitlet. Hänsyn till naturvärden, kulturmiljövärden och rennäringen

Förslaget att införa en föreskrift om att främmande trädarter inte ska användas i eller intill känsliga landmiljöer eller intill våtmarker med naturlig hydrolog, riskerar att bli en rättsosäker bestämmelse av två skäl;

1. Det allmänna rådet till föreskriften exemplifierar "känsliga landmiljöer" med bland annat "hänsynskrävande biotoper". Hänsynskrävande biotoper är ett oprecist begrepp, vilket även konsekvensutredningen beskriver, inte minst vad avser dess storlek. Skogsindustrierna förordar därför att "hänsynskrävande biotoper" stryks, och att allmänna rådet som definierar hänsyn vid särskilt känsliga landmiljöer är tillräckligt.
2. Även begreppet "naturlig hydrologi", är otydligt och behöver preciseras för att klargöra vad som avses. I Norrland har förmodligen de flesta våtmarkerna "naturlig hydrologi", oavsett klassning i olika inventeringar. När dessutom Länsstyrelserna i norra Sverige har haft olika förhållningssätt vid klassning i våtmarksinventeringen, blir det viktigt hur "i eller intill" definieras.

Förslaget att ta bort "enkilometersgränsen" och ersätta det med en 100-meters zon där främmande trädslag inte ska användas intill särskilt känsliga landmiljöer tillstyrks. För skogsägare med mindre innehav kan dock även en 100 m-gräns innebära hinder, till exempel om en grannfastighet tecknat naturvårdsavtal eller liknande. Här behövs någon form av urkopplingsmöjlighet eller kompensationsrätt.

Förslaget att komplettera det allmänna rådet till 31 § skogsvårdslagen med att *på andra för rennäringen värdefulla marker bör främmande trädarter endast användas i begränsad omfattning* bör förtydligas så det framgår vad som avses med "värdefulla". Det bör framgå att det är områden som identifierats och pekats ut av rennäringen, till exempel i en renbruksplan.

Förslaget till ny formulering i de allmänna råden till §31 att *vid föryngringsavverkning i hänglavsbärande skog bör trädssamlingar sparas inom och/eller i anslutning till hygget som spridningskällor för hänglav* behöver förtydligas vad avser vad som räknas som hänglavsbärande skog.

Övriga synpunkter kap 7 avseende kvävegödsling

Förslagen om att göra en större översyn vad gäller kvävegödsling, som presenteras i Skogsstyrelsens Rapport 2019/24 Skogsskötsel med nya möjligheter, rapport från Samverkansprocess skogsproduktion, bör genomföras. Detta framförallt med tanke på behovet av skogsråvara för att möta klimatförändringar, möta bioekonomins efterfrågan och samtidigt klara miljömål bör göras i närtid.

För Skogsindustrierna

Linda Eriksson
Skogsdirektör

Karin Tormalm
Näringspolitisk utredare